

tudi večina njegovih članov pod orožjem, da iznova začne gojiti telovadbo šolskega naraščaja obeh spolov. — Telovadba dečkov se vrši vsako sredo in soboto od 2. in pol do 3. in pol popoldne; telovadba deklic pa ista dneva od 4. in pol do 5. in pol popoldne v društveni telovadnici, ulica Stadion št. 21. — Pozivljemo slovenske starše, da vpišejo svoje otroke v sokolski naraščaj, kjer pod skrbnim in strogim nadzorstvom najdejo dobro družbo in razvedrilo, kjer se jim nudi, da krepe svoja mlada telesa in se razvijajo v zdrave mladence in dekleta. — Vsak zavedni slovenski oče, vsaka zavedna slovenska mati naj vpiše svojega otroka v sokolski naraščaj, da tako ohranimo svojo dečo zdravje in nepokvarjeno svojemu narodu! Na zdar!

—t— **Osebnost vest.** Tovariš Anton Vovk, učitelj, kandidat iz Kopra, je imenovan za suplenta na CM. deški šoli v Trstu.

—t— **Dijak se je ustrelil.** V Trstu se je ustrelil 18 let stari dijak VIII. gimnazijskega razreda, Bogoljub Markl, sin višjega zdravstvenega nadzornika pomorske vlade.

Koroške vesti.

—k— **V celovškem občinskem svetu** je prof. Wolsegger poročal o nasvetu deželnega šolskega sveta, naj se na realni gimnaziji v Beljaku in na realki v Celovcu več ne uči francoščina, ampak italijanščina. Utemeljeval je to predvsem z vojno med Francijo in Avstrijo, nadalje pa z bližino Italije. Če pomislimo, kako se na Koroškem množi italijanski živel, kako se je že Beljak poitalijančil in kako so Italijani že vsa lesno trgovino na Koroškem dobili v roke, potem je ta sklep povsem razumljiv.

—k— **Škof v Celovcu.** Kakor poročajo dunajski listi, je vlada že poslala v Rim svoj predlog, naj bo za knezoškofa v Celovcu imenovan katehet v Mödlingu pri Dunaju, dr. Adam Heftler.

Istrske vesti.

—i— **Ranjen je bil** dne 30. oktobra na severnem bojišču Šuc Avgust, nadučitelj v Marezigah pri Kopru, služoč pri 47. pešpolku. Krogla ga je zadela v desno čeljust pod nosno luknjo, mu izbila razen 2 zadnjih zobov vse na desni strani in ranila jezik. Zdravi se v Szekesfehervaru.

Slovenska šolska Matica.

Poverjeniki za leto 1914:

I. Koroško:

Koschier Pavel, učitelj v Velikovcu.

II. Kranjsko:

1. Šolski okraj Črnomelj: Barle Konrad, učitelj v Metliki.

2. Šolski okraj Kamnik: Petrovec Tomo, nadučitelj v Jaršah pri Mengšu.

3. Šolski okraj Kočevje: a) Kočevje-Ribnica-Vel. Lašče: * Stefanič Fran, nadučitelj v Vel. Laščah; b) Sodražica: Vrbic Mihajl, nadučitelj v Sodražici.

4. Šolski okraj Kranj: * Rus Vilibald, učitelj v Kranju.

5. Šolski okraj Krško: Stiasny Ljudevit, c. kr. okr. šol. nadzornik v Krškem.

6. Šolski okraj Litija: * Rigler Fran, učitelj v Hotiču pri Litiji.

7. Šolski okraj Ljubljana: a) * Jakob Dimnik, nadučitelj v Ljubljani; b) * dr. Jos. Šmajdek, c. kr. učitelj, prof. v Ljubljani.

8. Šolski okraj Ljubljanska okolica: Fran Lavtižar, nadučitelj v Sp. Šiški.

9. Šolski okraj Logatec: a) Cerknica-Logatec-Lož: Punčuh Leopold, nadučitelj v Gor. Logatcu; b) sodni okraj Idrija: * Rajko Novak, c. kr. učitelj v Idriji.

10. Šolski okraj Novo mesto: Matko Martin, nadučitelj v Toplicah pri Novem mestu.

11. Šolski okraj Postojna: a) sodni okraj Ilirska Bistrica: * Horvat Rudolf, nadučitelj v Trnovem pri Ilirski Bistrici; b) sodna okraj Postojna in Senožeče: * Juvanec Ferdinand, nadučitelj v Postojni; c) sodni okraj Vipava: Skala Anton, nadučitelj v Vipavi.

12. Šolski okraj Radovljica: * Zavrl Valentin, nadučitelj v Begunjah.

III. Štajersko:

1. Šolski okraj Brežice: Knapič Janko, nadučitelj na Vidmu.

2. Šolski okraj Celje: a) mesto: * Fr. Kranjc, učitelj v Celju; b) okolica: Brinar Fran, nadučitelj v Gotovljah.

3. Šolski okraj Gorna Radgona: Kocmut Marija, učiteljica pri Sv. Jurju ob Ščavnici.

4. Šolski okraj Gornji Grad: Kocbek Fran, nadučitelj v Gornjem Gradu.

5. Šolski okraj Gradec: * Hauptmann Fran, c. kr. profesor v d. v. Gradcu.

6. Šolski okraj Konjice: Šnuderl Stanko, učitelj v Konjicah.

7. Šolski okraj Kozeje: Moric Emerih, nadučitelj v Št. Petru pod Sv. Gorami.

8. Šolski okraj Laško: a) desni Savinjski breg: Gnus Anton, nadučitelj v Dolu pri Hrastniku; b) levi Savinjski breg: * Wudler Maks, učitelj v Laškem trgu.

9. Šolski okraj Sv. Lenart: * Klemenčič Josip, učitelj pri Sv. Trojici v Slov. Goricah.

10. Šolski okraj Ljutomer: * Zacherl Fran, učitelj v Ljutomeru.

11. Šolski okraj Marenberk: Hren Anton, nadučitelj na Muti.

12. Šolski okraj Mariborska okolica: a) desni Dravski breg: Stani Tomislav, učitelj v Rušah pri Mariboru; b) levi Dravski breg: * Pučelik Miroslav, učitelj v Krčevini pri Mariboru.

13. Šolski okraj Ormož: Rajšp Josip, nadučitelj v Ormožu.

14. Šolski okraj Ptuj: a) desni Dravski breg: Sel Janko, učitelj pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju; b) levi Dravski breg: Kajnih Valentin, učitelj v Ptujju.

15. Šolski okraj Rogatec: Sotošek Martin, nadučitelj v Žetalah.

16. Šolski okraj Sevnica: Rismal Melhijor, učitelj v Sevnici.

17. Šolski okraj Slovenska Bistrica: Feigl Otilija, učiteljica v Slov. Bistrici.

18. Šolski okraj Slovenji Gradec: * Vrečko Fran, šolski ravnatelj v Slov. Gradcu.

19. Šolski okraj Šmarje: * Šumer Hinko, učitelj v Šmarju.

20. Šolski okraj Šoštanj: Koropec I., učitelj v Šoštanju.

21. Šolski okraj Vransko: Kramar Ivan, nadučitelj na Vranskem.

IV. Goriško:

1. Šolski okraj Gorica (mesto): * Šolski svetnik Plohl Fran, c. kr. profesor v Gorici.

2. Šolski okraj Goriška okolica in Gradišče: * Križman Ignacij, nadučitelj v Dornbergu.

3. Šolski okraj Sežana: a) sodni okraj Komen: Macarol Alojzij, nadučitelj v Šempolaju; b) sodni okraj Sežana: Kantè Matko, c. kr. okr. šolski nadzornik v Sežani.

4. Šolski okraj Tolmin: a) sodni okraj Bovec: Kalan Miko, nadučitelj v Bovcu; b) sodni okraj Cerkno: Gruntar Anton, nadučitelj v Cerknem; c) sodni okraj Kobarid: * Bogataj Fran, nadučitelj v Kobaridu; d) sodni okraj Tolmin: * Justina Silič, učiteljica v Tolminu.

V. Istra:

1. Šolski okraj Koper: Venturini Fr., nadučitelj v Borštu.

2. Šolski okraj Volosko: a) Kastav: Jurinčič Bruno, učitelj v Kastvu; b) okraj: * Terezija Sikošek, učiteljica v Herculjah.

3. Kvarnerski otoki: Žic Nikola, c. kr. okr. šolski nadzornik na Krku.

4. Pazin: Opašič-Vrišer Mara, učiteljica v Paznu.

VI. Trst z okolico:

Trst: a) za učitelje in deške šole: Engelmann Vinko, c. kr. učitelj v Trstu; b) za učiteljice in dekliške šole: * Engelmann Mira, c. kr. nadučiteljica v Trstu; c) za zgornjo okolico Trsta: Valentič Ciril, nadučitelj v Katinarji; d) za spodnjo okolico Trsta: Ivan Daneu, nadučitelj pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Opomnja. Z * zaznamovani so že pobrali letnino (4 K) za leto 1914. Za poverjenike, ki so mobilizirani, naj pobere letnino njih namestniki v službi, ali kdorkoli. Sme se pa poslati letnina kar naravnost Slovenski šolski Matici v Ljubljano in to čimprej. Og. poverjenike prosimo, da se požurijo.

Jakob Dimnik, blagajnik.

Iz naše organizacije.

Jubilejska samopomoč.

Dne 30. oktobra t. l. je umrl v Št. Pavlu pri Preboldu član društva, tovariš Josip Vidic, nadučitelj v pokoju (43. smrtni slučaj).

Njegovim dedičem se je izplačala podpora v znesku 514 kron.

Člani se prosijo, da vpošljejo takoj svoje doneske za naslednji smrtni slučaj. Oni člani, ki na vse poslani jim opomine niso poravnali zastankov, se tem potom obveščajo, da so izbrisani iz društva, in tako njih dediči nimajo pravice do podpore.

Društvo šteje sedaj še 256 članov.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj zboruje v četrtek, dne 3. decembra 1914,

ob polu 11. uri popoldne v ormoški okoliški šoli po nastopnem vzporedju:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.

2. Društveni dopisi in društvene zadeve.

3. Posvetovanje o učiteljskem skladu za one učiteljske obitelji, katerih očetje so poklicani v vojaško službo.

4. Poročilo o delu za avstrijski »Rdeči križ« med učiteljstvom.

5. Kako je šolsko mladino v smislu ukaza c. kr. dež. šol. sveta o pomenu sedanje vojne epohe poučiti. (O tem vprašanju naj vsi društveniki premišljajo in pripravijo nasvete!)

6. Pobiranje za Slov. šolsko Matico pro 1914.

7. Slučajnosti.

Književnost.

»Zvonček« objavlja v XI. letošnji številki to-le bogato in lepo vsebino: 1. Janko Leban: Vseh mrtvih dan. Pesem. 2. Cvetimirski: Breze. Povest. 3. Fr. Studenko: Utrinek. Pesem. 4. Mlad junak na konju. Podoba. 5. Pavel Strmšek: Nebeška vodica. Povest. 6. Fr. Studenko: Strah. Pesem. 7. Borisov: Naša Tigra. Povest. 8. Janko Leban: Sirota na očetovem grobu. Pesem. 9. Jan: Raste majhno drevo. Pesem. 10. Fr. Hubad: Mladostna leta cesarja Franca Jožefa I. Povest. 11. Cesar gre obiskat ranjence. Podoba. 12. Bitka na morju. Podoba. 13. Fr. Studenko: Zadnjikrat. Pesem. 14. V taborišču. Podoba. 15. Davorinov: Narodna. Jesenska. Pesmi. 16. Ivo Trošt: V bedi bogastvo. Legenda. 17. Ivo Trošt: Bajka o žitnem klasju. 18. Žalost. Podoba. 19. Pouk in zabava: Besedna uganka. — Rešitev tajinstvenega napisa vdeseti številki. Rešilci. — Ogromno poslopje. — Zvest konj. — Cesarjevo stanovanje. — Največja vojska. — Cesar med ranjenci. — Naš cesar in vojni dogodki. — Kako da lež se sliši grmenje topov. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Der Schulstaat. Vorschläge zur Völkerversöhnung und Herbeiführung eines dauernden Friedens durch die Schule von Johannes C. Barolin. Wien und Leipzig. Wilhelm Braumüller. K. u. k. Hof- und Universitätsbuchhändler. Aus Anlass des 60jährigen Regierungsjubiläums Seiner kaiserlichen und königlichen Majestät Kaiser Franz Josef I. verfasst und den Schulbehörden aller Staaten, Länder und Völker gewidmet. — To je naslov zelo zanimivi knjigi, ki v nji podaja avtor v 20. poglavjih in na 286. straneh svoje mnenje in nasvete o šolski reformi. Knjigo mi je poslal pisatelj na priporočilo šol. ravnatelja Adolfa Šustera iz Hrudima s prošnjo, da seznanim z njo slovensko učiteljstvo. Knjiga, ki je opisan v njej razvoj ljudskega šolstva od početka njega postanka do današnjega dne, je kaj pripravna za okrajne in lokalne učiteljske knjižnice. Zanimala bo pa tudi vsakega posameznika, ki mu je mar razvoj šolstva; zato jo prav toplo priporočam.

Jakob Dimnik.

»Glasbena Matica« v Ljubljani priredi 2. decembra t. l. velik koncert na korist »Rdečemu križu« in rodovinom v vojno poklicanih vojakov.

Učiteljski konvikt.

Dar. Ravnateljstvo c. kr. državne dobrodelne loterije na Dunaju K 3468-85. — Alojzij Kečelj, učitelj v Ljubljani, 2 K.

Letnina: Tov. Simon Punčah, nadučitelj v p. in hišni posestnik v Ljubljani, K 2; Mihajl Vrbic, nadučitelj v Sodražici, K 4. Hvala!

Prošnja. P. n. gg. šolske voditeljice in voditeljice večrazrednih šol prosimo, da pobere letnino pri učiteljstvu dotične šole; lepa prilika za pobiranje letnine so tudi zborovanja okrajnih učiteljskih društev in okrajne učiteljske konference. Tovariši in tovarišice, ganite se in položite vsak 2 kroni na oltar učiteljskega konvikta!

»Moja setev«. Zbrani mladinski spisi. Spisal Ivo Trošt. Prvi zvezek. V Ljubljani leta 1914. Last in založba »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta«. Natisknila »Učiteljska tiskarna«. Cena vezani knjigi 1 krono. Vsebinska: Ožvela resnica. Povest, ki vsebuje te-le oddelke: 1. Junakstvo. 2. Čuden človek. 3. Z nagrado in brez nagrade. 4. Greh in krepost. 5. Denar in usluga. 6. Kdo je na boljem? 7. Naprej, naprej — do sreče! 8. Sreča. Dodatek. — Vsa povest je zelo zanimiva. Prepričani smo, da bo mladina rada segala po tej knjigi; zato jo prav toplo priporočamo za šolske knjižnice.

Narodne pesmi za mladino. Zbral in uredil Janko Žirovnik. Založilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«. V Ljubljani 1914. Cena 20 vinarjev. — V zbirki je dvajset najlepših in najljubljenejših narodnih pesmi, ki smo jih objavili

v 14. številki. Pesmi so prav lahko harmonizirane in bodo v vsakem oziru ustrezale svojemu namenu, zato Žirovnikovo zbirko prav toplo priporočamo šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom, da jih širijo med šolsko mladino.

Splošni vestnik.

Deželnih zborov ne bo. Običajno se koncem vsakega leta skličejo deželni zbori, da sklenejo proračune ali vsaj proračunske provizorije. Letos se to ne zgodi, in se bodo drugim potom dovolili provizoriji.

Časnikarstvo. Namesto dasedanega »Češkega Učitelja«, glasilo Češke učiteljske Zaveze, je začel izhajati kot organ imenovane organizacije »Vestnik«. Ureja ga naš prijatelj Bohdan Skála. — V Ljubljani je začel izhajati nov slovenski socialnodemokratski tednik »Delavec«. Tiskarica ga »Učiteljska tiskarna«.

Spomemnica o koleri, ki jo je izdalo c. kr. ministrstvo notranjih zadev meseca oktobra 1914: 1. Kolera je prenosna bolezen. Nastane pa tedaj, ako se prenese takomenovani kolerov bacil iz ust v črevo. Na vsak način izvira okužba od človeka, ki jo izločuje s svojimi odpadki, zlasti s črevesnimi. To izločevanje se ne dogaja samo pri bolnih na koleri, nego tudi pri takih, ki so že ozdraveli, odnosno pri takih, ki so zdravi ostali (nosilci bacilov). 2. Provročilec kolere se toraj nahaja le v odpadkih, nikakor pa ne v izsopnem zraku, niti v potu. Zaradi tega je nevarnost neposrednega prenosa kolere manjša kakor pa pri marsikateri drugi kužni bolezni. Tudi streljba bolnim na koleri je brez nevarnosti, ako se čuvamo vsakršnega onečevanja z njihovimi odpadki (ne jeimo torej v bolnikovi sobi, niti ne pijmo in ne kadimo), oziroma, ako smo se onečedili, naj se izvrši temeljito osnaženje in temeljita razkužba. 3. Poleg kolerovih odpadkov prihajajo — kar se prenašanja bolezni tiče — v poštev še po takih odpadkih onečedeni predmeti, ponajveč perilo, obleka, posoda in sploh vse, kar je v vsakdanji rabi, potem stranišča, onečiščena voda in onesnažena živila. Nekateri posej, na primer pri plovi na rekah, a splavljih in v pristaniščih, kjer se pije onečiščena voda, takisto pri pečah, ki po neprevidnem prijemajo onesnaženo in še ne razkuženo perilo, je združen z znatno nevarnostjo okužbe po koleri. 4. Kolera se širi od kraja do kraja s prometom; prenos po zraku je nemogoč. 5. Strahu pred kolerom ni treba bežati, nego vsakdo naj vztraja v običajnih svojih razmerah. 6. Najvažnejši predpisi za osebno varstvo so ti-le: Telesna znažnost. Po vsakršnem onečevanju (zlasti na straniščih) si umij roke, na vsak način pa pred jedjo. Snaženje stanovanj, posebno kuhinje in stranišča (izganjanje muh itd.) Uporaba nedvomno čiste vode za žejo in kuho (pitna voda naj se, če treba, prekuha.) Svariti je pred uživanjem pokvarjenih ali težko prebavljivih živil, neprekuhanega mleka, prevelike množine sadja, solate, kumar itd., sploh pred nezmernostjo v jedi.

Šolskim vodstvom. Odbor »Sloven. osrednjega čebelarskega društva v Ljubljani« je sklenil, da dobe šolska vodstva list »Slovenski Čebelar« za izredno znizano polovično ceno 1 K 50 vin.

Železniške vožnje sorodnikov k ranjencem. Državna železnica in v njeni upravi stoječe lokalne železnice; dalje Južna železnica, potem proge Ausig-Topllice, Buštjeckradska, Dunaj, Aspang, Kašav-Oderberg ter nižje avstrijske deželne železnice dovoljujejo za take vožnje za III. oziroma II. razred (za častniške sorodnike) 50% popusta, toda le pri daljavah nad 50 km. Za svoje veljajo starši, otroci, žena, brati in sestre ranjenca, oziroma obolelega vojaka. Za take vožnje je treba izkaznice, ki se jo v Ljubljani dobi pri c. kr. policijskem ravnateljstvu, na deželi pa pri c. kr. okrajnih glavarstvih. Izkaznice so kolka proste. Enak popust pri vožnji dobe svojci, če se peljejo k pogrebu za ranami ali boleznijo umrlega vojaka.

Vsi črnovojni obvezanci morajo točno priti k pregledovanju. Kdor izostane brez zadostnega opravičenja, bo kaznovan od c. kr. vojaške sodnije po § 4. zakona z dne 28. junija 1890, drž. zak. št. 137, z zaporom od 1 meseca do 2 let.

50.000 čeških Sokolov v vojni. Kakor je dognala Češka Sokolska Zveza, se nahaja od 112.000 članov čeških sokolskih društev 50.000 Sokolov v vojni. Češka Sokolska Zveza je izdala vrhutega dosejaj že nad pol milijona kron za vojnohumanitarne namene. Kakor znano, se nahaja tudi med odlikovanimi vojaki — Slovenci posebno mnogo Sokolov. Sploh smemo reči, da je sedaj vsak drugi slovenski Sokol pod orožjem, kjer v dejanju